

2021-12-22
M2019/01879**Miljödepartementet**Svensk Kärnbränslehantering AB
Box 3091
169 03 Solna

Ansökan om tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet att inneha, bygga ut och fortsätta driva slutförvaret för låg- och medelaktivt avfall (SFR)

Regeringens beslut

Upphävande av tidigare tillstånd

Regeringen upphäver regeringens beslut om tillstånd den 22 juni 1983 om tillstånd enligt atomenergilagen (1956:306) att anlägga, inneha och driva ett slutförvar för låg- och medelaktivt avfall i Forsmark (ärende 1034/83, 1099/83, 1110/83, 1189/83, dossier 2611),

Nytt tillstånd

Regeringen ger Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet att:

1. inneha och driva slutförvaret av låg- och medelaktivt radioaktivt avfall i Forsmark, Östhammars kommun, (SFR) som en anläggning för slutförvaring av högst 63 000 kubikmeter låg- och medelaktivt avfall från kärnteknisk och annan verksamhet med strålning i Sverige,
2. vid SFR uppföra de förvarsdelar med tillhörande system som krävs för att efter utbyggnad slutförvara högst 180 000 kubikmeter sådant avfall som avses i 1,
3. efter utbyggnad inneha och driva den nu befintliga och därefter utbyggda delen av SFR som en integrerad anläggning för slutförvar av högst 180 000 kubikmeter sådant avfall som avses i 1,

4. i SFR inneha, hantera, transportera, slutförvara och på annat sätt ta befattning med sådant avfall som avses i 1.

Villkor för det nya tillståndet

Regeringen beslutar följande villkor för tillståndet.

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med det som anges i ansökningshandlingarna.

2. Aktivitetsinnehållet för avfallet får under drifttiden inte överskrida $2 \cdot 10^{16}$ becquerel (Bq). Detta villkor gäller för radionuklider med en halveringstid på över ett år.

3. Aktivitetsinnehållet för avfallet per förvarsdel får vid förslutning inte avsevärt överskrida det inventarium som enligt ansökningshandlingarna utgör utgångspunkten för analysen av strålsäkerhet efter förslutning. Detta villkor gäller för följande grupper av radionuklider med lång halveringstid:

- a) radioaktiva ämnen som genomgår alfasönderfall eller sönderfaller till alfastrålare,
- b) radioaktiva ämnen som genomgår betasönderfall med högre mobilitet i förvarsmiljön, och
- c) radioaktiva ämnen som genomgår betasönderfall med lägre mobilitet i förvarsmiljön.

4. I fråga om sådant avfall från annan verksamhet med strålning än kärnteknisk verksamhet som inte utgjort underlag för det inventarium av radioaktiva ämnen som anges i ansökningshandlingarna, får SKB efter godkännande av Strålsäkerhetsmyndigheten göra förändringar i aktivitetsinnehållet som avviker från villkor 2 och 3.

5. I fråga om de förvarsdelar med tillhörande system som får uppföras enligt tillståndspunkt 2 (utbyggnaden) gäller att

- a) uppförandet får påbörjas först efter att Strålsäkerhetsmyndigheten har godkänt en preliminär säkerhetsredovisning (PSAR),

b) utbyggnaden får tas i provdrift först efter att Strålsäkerhetsmyndigheten har godkänt en förnyad säkerhetsredovisning (FSAR), och

c) utbyggnaden får tas i rutinmässig drift först efter att Strålsäkerhetsmyndigheten har godkänt en kompletterad säkerhetsredovisning (SAR).

6. I fråga om utbyggnadens utformning får SKB efter godkännande av Strålsäkerhetsmyndigheten göra förändringar som avviker från den utformning som anges i ansökningshandlingarna.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Regeringen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Ärendet

SKB ägs gemensamt av kärnkraftsbolagen. SKB:s uppdrag är att ta hand om allt radioaktivt avfall från de svenska kärnkraftverken. Som en del av det uppdraget har SKB sedan tidigare tillstånd att inneha och driva den kärntekniska anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt radioaktivt avfall i Forsmark, Östhammars kommun (SFR). Tillståndet gavs av regeringen den 22 juni 1983 (ärende 1034/83, 1099/83, 1110/83, 1189/83, dossier 2611).

SKB ansökte i december 2014 om tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) att få bygga ut, inneha och fortsätta driva SFR. Ansökan lämnades in till Strålsäkerhetsmyndigheten. SKB justerade sin ansökan i maj och i oktober 2017. Efter justeringarna avser ansökan om tillstånd att bygga ut, inneha och fortsätta driva SFR med innebörden att SKB efter utbyggnaden ska få slutförvara högst 180 000 kubikmeter låg- och medelaktivt avfall. Den ursprungliga ansökan, såsom den justerats, liksom alla åtaganden som SKB gjort i ärendet kallas i detta beslut ansökningshandlingarna. De finns tillgängliga hos Strålsäkerhetsmyndigheten i dess ärende SSM-2014-5966.

Strålsäkerhetsmyndigheten har haft uppgiften att bereda ärendet och med eget yttrande lämna det till regeringen för avgörande.

SKB har också ansökt om tillstånd enligt miljöbalken för nuvarande och framtida verksamhet vid SFR. Den ansökan lämnades in till mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Mark- och miljödomstolen har berett ärendet åt regeringen, som förbehållit sig att pröva tillåtligheten. I Regeringskansliet handläggs frågan om tillåtlighet enligt miljöbalken i ärende M2019/02009.

I beredningen av frågan om tillstånd enligt kärntekniklagen har Strålsäkerhetsmyndigheten i ett remissförfarande hämtat in synpunkter på såväl ansökans fullständighet som SKB:s redovisning och argumentation i sakfrågor. Remissförfarandet inbegrep att genom en kungörelse av SKB:s ansökan hämta in synpunkter från allmänheten. De synpunkter som kommit in genom remissförfarandet rör huvudsakligen förvarets lokalisering under Östersjön, skyddet av miljön, inverkan på ekosystem, forskning, övervakning, jordströmmars påverkan samt riskaspekter med avseende på framtida mänskliga intrång i förvaret. Synpunkterna rör också miljökonsekvensbeskrivningen och frågan om kommunens möjlighet till fortsatt insyn.

Med ett eget yttrande lämnade Strålsäkerhetsmyndigheten den 21 oktober 2019 över SKB:s ansökan till regeringen och redovisade de synpunkter som kommit in i ärendet. Yttrandet exklusive dess bilagor återges i *bilaga 1*.

Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande innebär att myndigheten tillstyrker att tillstånd – med vissa villkor – ges i enlighet med ansökningshandlingarna.

Med anledning av yttrandet har SKB förklarat att SKB accepterar de villkor som Strålsäkerhetsmyndigheten förordat.

Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen, Jordens vänner, Miljörelsens kärnavfallssektariat (Milkas), Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, Naturskyddsföreningen och Sveriges Energiföreningars riksorganisation (Sero) har efter det lämnat synpunkter på SKB:s ansökan direkt till regeringen.

Skälen för regeringens beslut

Enligt 10 § 3 kärntekniklagen är den som har tillstånd att bedriva kärnteknisk verksamhet skyldig att säkerställa att det använda kärnbränslet och det radioaktiva avfallet från verksamheten omhändertas på ett säkert sätt. Vidare är tillståndshavaren enligt 10 § 4 kärntekniklagen skyldig att på ett säkert sätt

avveckla och riva anläggningar som verksamheten inte längre ska bedrivas i, till dess att all verksamhet vid anläggningarna har upphört och allt kärnämne och allt kärnavfall placerats i ett slutförvar som slutligt förslutits.

Frågan om huruvida tillstånd kan ges i enlighet med SKB:s ansökan prövas av regeringen. Strålsäkerhetsmyndigheten är regeringens expertmyndighet i de frågor som prövningen omfattar och har berett ärendet.

Regeringen har granskat beslutsunderlaget i fråga om den planerade utbyggda anläggningen som en helhet. I den ingår dels de befintliga förvarsdelarna som utgörs av en ovanjordsdel och en underjordsdel 60–140 meter under havsbotten med flera bergssalar där utformningen skiljer sig åt beroende på avfallets aktivitetsnivå, dels de planerade nya förvarsdelarna som ska bestå av sex bergssalar, fem med en längd av 240 meter och en med en längd av 275 meter, cirka 120 meter under havsbotten i anslutning till de redan befintliga bergssalarna. Prövningen avser många aspekter av den planerade verksamheten – förläggningsplats, utformning och konstruktion av anläggningen, säkerhetsanalyser, utsläpp av radioaktiva ämnen under uppförande och drift, långsiktig strålsäkerhet, hantering av radioaktivt avfall och planer för avveckling och förslutning, fysiskt skydd, beredskap, personalstrålskydd, organisation, personella resurser och kompetens, samt ledning och styrning av verksamheten.

Tillstånd enligt kärntekniklagen omfattas av strikta föreskrifter och stegvis prövning

SKB:s tillståndsansökan liksom Strålsäkerhetsmyndighetens granskning utgår från att en verksamhet med tillstånd enligt kärntekniklagen omfattas av ett mycket strikt generellt gällande regelverk i såväl kärntekniklagen och förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet (kärnteknikförordningen) som strålskyddslagen (2018:396) och strålskyddsförordningen (2018:506), liksom i Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter. Om verksamheten får tillstånd ska den vara föremål för en stegvis prövning som baseras på den referensutformning av det planerade slutförvaret som beskrivs i ansökningshandlingarna.

I tillståndsprövningen är det alltså referensutformningen som prövas i den kontext som det strikta regelverket och den följande stegvisa prövningen utgör. Regeringen prövar alltså om den planerade verksamhet som beskrivs i ansökningshandlingarna är utformad så att den dels uppfyller de generella

kraven på en kärnteknisk anläggning, dels har förutsättningar att uppfylla de mer specifika krav i fråga om slutförvarets långsiktiga strålsäkerhet, inbegripet möjligheterna att under anläggningens uppförande och drift fortlöpande och heltäckande utvärdera och upprätthålla säkerheten.

Om tillstånd ges, kommer verksamhetsutövaren att behöva bedriva verksamheten i enlighet med den referensutförning som beskrivits i ansökningshandlingarna. Av kärnsäkerhets- eller strålskyddsskäl kan dock verksamheten komma att behöva bedrivas på ett sätt som i detaljer avviker från referensutförningen. Därför bör tillståndet, om det ges, förenas med villkor om att verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med beskrivningen i ansökningshandlingarna. Det ger utrymme för rättstillämpningen – primärt tillsynsmyndighetens – att avgöra var gränsen för huvudsaklig överensstämmelse går.

I arbetet med att uppföra anläggningar som tillståndet omfattar kan det visa sig att anläggningarna och uppförandet av dem behöver avvika från referensutförningen. Det blir då fråga om avvikelser som – även om de inte rymms inom kravet på huvudsaklig överensstämmelse med beskrivningen i ansökningshandlingarna – måste rymmas inom det som krävs enligt regelverket om kärnsäkerhet och strålskydd. Strålsäkerhetsmyndigheten har uppgiften att utöva tillsyn över att verksamheten följer tillståndet och att eventuella avvikelser från den prövade referensutförningen håller sig inom gällande regelverk. Tillståndsvillkor som tillåter avvikelser bör därför förenas med kravet att avvikelser får göras endast om Strålsäkerhetsmyndigheten har godkänt dem.

Remissinstanserna har invändningar av betydelse för tillståndsfrågan

Av det föregående framgår att regeringen prövar tillståndsfrågan med utgångspunkt i Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning och det faktum att prövningen avser en referensutförning av verksamheten som, om den tillåts och påbörjas, kan behöva justeras och anpassas för att upprätthålla den kärnsäkerhet och det strålskydd som följer av regelverket och som Strålsäkerhetsmyndigheten har till uppgift att säkerställa genom tillsyn och stegvis prövning. I några avseenden har remissinstanserna invändningar som har betydelse för tillståndsfrågan. Regeringen övergår nu till att behandla de invändningarna.

Miljökonsekvensbeskrivningen

En invändning rör miljökonsekvensbeskrivningen. Naturskyddsföreningen och Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning anser att ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras med ett underlag som visar hur naturmiljön i Öregrundsgrepen och Östersjön påverkas av ett omfattande utsläpp av radioaktiva ämnen under de första 1 000 åren efter förslutning.

Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att förvarets skyddsförmåga, dvs. förmåga att skydda människors hälsa och miljön från skadlig verkan av joniserande strålning under de första 1 000 åren, har förutsättningar att uppfylla myndighetens föreskriftskrav. Bedömningen baseras bl.a. på att förvaret är placerat under havsbotten de första 1 000 åren efter förslutning.

Regeringen finner att det inte har kommit fram något i ärendet som medför att Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning bör underkännas.

Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller de krav som ställs enligt 5 b § kärntekniklagen och 6 kap. miljöbalken i dess lydelse före den 1 januari 2018. Innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen kan därför läggas till grund för regeringens bedömning.

Förläggning av förvaret under Östersjön

En annan invändning från remissinstanserna handlar om förvarets placering under Östersjön. Miljöövervakningsmyndighetens kärnavfallssektariat (Milkas) anser att det inte är lämpligt att placera det radioaktiva avfallet under vatten i en aktiv tektonisk zon.

Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att förläggningen av förvaret under Östersjön och att samlokalisering med det befintliga förvaret är en mer fördelaktig placering än en inlandsplacering. Regeringen delar den bedömningen.

Jordströmmars påverkan

Naturskyddsföreningen och Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning anser att SKB måste utföra fortsatta utredningar av risken för att jordströmmar påverkar slutförvaret. De anser också att det behöver genomföras experimentella försök för att undersöka betydelsen av korrosiva jordströmmar till följd av elöverföringslänken Fenno-Skan.

Med anledning av dessa synpunkter inkom SKB med redovisning avseende betydelsen av jordströmmar.

Strålsäkerhetsmyndigheten gör följande bedömning. Den potentiella effekten av jordströmmar på de befintliga tekniska barriärerna rör i första hand korrosion av armering, vilket i sin tur kan ge upphov till sprickbildning i betongbarriären. Sprickor som uppstått i den befintliga anläggningens betongbarriärer kan i stor utsträckning härledas till processer som uppstått under uppförande och drift, såsom krympning och korrosion av armering som följd av reaktion med tillströmmande saltvatten. För tillståndsprövningen av SKB:s ansökan om utbyggnad blir frågan om armeringskorrosion av mindre betydelse då betongbarriärerna i utbyggnaden planeras att uppföras utan armering. Från ett långsiktigt strålsäkerhetsperspektiv bedöms således effekten av jordströmskorrosion vara av mindre betydelse för de utbyggda förvarsdelarna. Myndighetens fortsatta hantering av jordströmskorrosion sker inom ramen för ordinarie drifttillsyn.

Med hänsyn till Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning finner regeringen att frågan om jordströmmars påverkan inte hindrar att tillstånd ges.

Exponering av miljön

Kungliga vetenskapsakademien och Kärnavfallsrådet har framfört invändningar i fråga om hur gränsvärden för exponering av miljön bestäms. De anser följande. Den dos-/riskgräns som Strålsäkerhetsmyndigheten föreskrivit avser bara människor. Gränsvärden för exponering av miljön i övrigt är än så länge relativt outvecklade, både i svensk lagstiftning och i internationella rekommendationer. SKB ger doshastigheter till ekosystemet uttryckta i mikrogray per timme ($\mu\text{Gy/h}$) till någon specificerad art (alla organismer lever inte så länge som ett år). I detta fall är det relevant att använda gray (Gy), eftersom enheten sievert (Sv) inte är definierad för andra organismer än människa. Det hade underlättat att jämföra data om gray per dygn (Gy/d) hade använts i stället.

Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten använder SKB en internationellt rekommenderad och accepterad metod och dosmodell för att beskriva om miljöeffekter kan förekomma.

Regeringen finner att den metod och dosmodell som SKB använder för att beskriva miljöeffekter kan godtas.

Ekosystem, forskning och övervakning

Av remissyttrandena framgår att Kungliga vetenskapsakademien bedömer att SKB:s biosfärsarbete är mycket väl genomarbetat och övertygande samt att forskningsprogrammet avseende utgångspunkter för beskrivning och modellering av ytnära ekosystem allmänt sett uppvisar hög vetenskaplig kvalitet. Kungliga vetenskapsakademien och Kärnavfallsrådet anser dock att det bör förtydligas och beskrivas bättre om och hur kontroll över förvaret ska ske efter förslutning.

Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att övervakning i någon form kan förekomma efter förslutning. Myndigheten pekar på att det framgår av SKB:s villkorsförslag till ansökan om tillstånd enligt miljöbalken att SKB ska bedriva en strukturerad omvärldsbevakning under drifttiden avseende övervakning av slutförvar efter förslutning samt informera tillsynsmyndigheterna och Östhammars kommun om resultatet av omvärldsbevakningen.

Utöver de villkor som ett tillstånd enligt miljöbalken kan förenas med konstaterar regeringen att frågan om övervakning av slutförvar även kan behandlas inom det program för den allsidiga forsknings- och utvecklingsverksamhet (s.k. FUD-program) som reaktorinnehavarna ska upprätta eller låta upprätta i samråd med varandra vart tredje år enligt 12 § kärntekniklagen. Programmet ska innehålla en översikt över samtliga åtgärder som kan bli behövliga dels för att på ett säkert sätt hantera och slutförvara kärnavfall eller kärnämne som inte används på nytt, dels för att på ett säkert sätt avveckla och riva anläggningar som kärnteknisk verksamhet inte längre ska bedrivas i till dess att all verksamhet vid anläggningarna har upphört och allt kärnämne och allt kärnavfall placerats i ett slutförvar som slutligt förslutits. Programmet ska skickas till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer för att granskas och utvärderas. I samband med granskningen och utvärderingen av FUD-programmet kan regeringen ställa de villkor som behövs för den fortsatta forsknings- och utvecklingsverksamheten. Regeringen finner därför att Kungliga vetenskapsakademins och Kärnavfallsrådets synpunkter om tydligare och bättre beskrivning inte bör föranleda någon åtgärd i detta tillståndsärende.

Framtida mänskliga intrång

Flera remissinstanser har synpunkter som avser risken för framtida mänskliga intrång. Bland annat anser Göteborgs universitet att SKB:s ansökan alltför kortfattat hanterat frågan om eventuella mänskliga intrång i

framtiden. Naturskyddsföreningen och Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning efterfrågar en fullgod redovisning av möjliga scenarier för de långsiktiga riskerna för avsiktliga intrång.

Strålsäkerhetsmyndigheten noterar att Göteborgs universitet tar upp samhällsutvecklingen i förhållande till den allmänna vetenskaps- och kunskapsnivån avseende förhållanden, händelser och processer relaterade till framtida mänskliga handlingar som potentiellt kan påverka strålsäkerheten efter förslutning, t.ex. risken för att viss kunskap går förlorad, s.k. selektiv glömska. Strålsäkerhetsmyndigheten påpekar att SKB i olika scenarier har beaktat risken för selektiv glömska och bedömer att hänsyn har tagits till dessa synpunkter. Beträffande risken för intrång bedömer Strålsäkerhetsmyndigheten att förläggningen av förvaret under havet ger strålsäkerhetsmässiga fördelar, bl.a. för att risken för intrång kan bedömas vara mycket låg under den inledande tusenårsperioden.

Regeringen delar Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning och finner att remissinstansernas synpunkter på redovisning av scenarier inte bör föranleda någon åtgärd i tillståndsfrågan.

Kommunens fortsatta insyn

Östhammars kommun vill få insyn, vara remissinstans och en aktiv part även efter att tillstånd har getts.

Strålsäkerhetsmyndigheten delar kommunens syn och väntar sig en fortsatt dialog med kommunen. Regeringen bedömer att frågan om kommunens möjligheter till insyn i den fortsatta processen efter att ett tillstånd getts inte behöver regleras i tillståndet.

Den övergripande frågan om slutförvarets påverkan på omgivningen

I det föregående har remissinstansers specifika invändningar behandlats. Regeringen övergår nu mer allmänt till den övergripande frågan om slutförvarets påverkan på omgivningen.

Regeringen bedömer i likhet med Strålsäkerhetsmyndigheten att det system av barriärer som enligt ansökningshandlingarna kommer att finnas i förvaret ger förutsättningar för att i tillräcklig utsträckning begränsa slutförvarets omgivningspåverkan. De tekniska barriärerna, kringgjutningen och i viss mån även avfallet och dess behållare, bidrar till att skapa en kemisk miljö

som i sin tur bidrar till att minska flertalet av de radioaktiva ämnenas rörlighet och därmed fördröjer att ämnena når den omgivande miljön. Barriärsystemet bidrar även till att upprätthålla ett lågt vattenflöde genom förvaret. En långsam uttransport möjliggör att en betydande del av aktiviteten hinner klinga av innan spridning i biosfären börjar ske i någon betydande omfattning.

Regeringen delar Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning att SKB på ett godtagbart sätt har definierat ett huvudscenario som syftar till att hantera de mest troliga förändringarna i slutförvaret och dess omgivning. SKB:s analys av slutförvarets risk och hur den utvecklas över tid är tillförlitlig som underlag för att ge tillstånd. Analysen visar att det förvaret kommer att besitta en rimlig tålighet mot de förhållanden, händelser och processer som förväntas kunna inträffa efter att det förslutits. De synpunkter som har lämnats till Strålsäkerhetsmyndigheten och till regeringen i ärendet leder inte till någon annan bedömning.

Tillstånd bör ges

I beredningen av ärendet har det i tillståndsfrågan inte framkommit något som medför någon annan bedömning än den som Strålsäkerhetsmyndigheten har gjort.

Den befintliga verksamheten, den planerade utbyggnaden av anläggningen, den planerade utökade lagringskapaciteten och den planerade lagringen uppfyller gällande krav på kärnsäkerhet och strålskydd. Kraven i 2 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken är uppfyllda. Tillstånd enligt kärntekniklagen bör ges för den verksamhet som beskrivs i ansökningshandlingarna.

Tillståndet bör förenas med ett allmänt villkor om överensstämmelse med ansökningshandlingarna

Mot bakgrund av det som i det föregående sagts – under rubriken Tillstånd enligt kärntekniklagen omfattas av strikta föreskrifter och stegvis prövning – bör tillståndet förenas med ett villkor om att verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse det som anges i ansökningshandlingarna.

Tillståndet bör förenas med villkor om aktivitetsinnehåll

Det avfall som ska slutförvaras i SFR kommer från olika typer av verksamheter. Avfallet är också av olika farlighetsgrad. Vad som får förvaras i SFR regleras lämpligast genom en begränsning av avfallets aktivitetsinnehåll av

långlivade radioaktiva ämnen. Tillståndet bör därför förenas med villkor aktivitetens innehåll för avfallet. Villkoren bör utformas med utgångspunkt i SKB:s uppgifter i ansökningshandlingarna och i sak motsvara de villkor om begränsning av aktivitetens innehåll som Strålsäkerhetsmyndigheten har föreslagit.

Strålsäkerhetsmyndigheten har föreslagit att ett villkor om begränsning av aktivitetens innehåll ska följas av en upplysning om att myndigheten kan meddela närmare villkor för att reglera maximalt nuklidspecifikt innehåll per förvarsdel med hänsyn till strålsäkerhet under drift och efter förslutning. Att myndigheten har en sådan rätt följer dock av 8 § kärntekniklagen och 20 § kärnteknikförordningen och behöver därför inte anges i villkoren för ett tillstånd.

Tillståndet bör förenas med villkor om avvikelser för avfall från annan verksamhet än kärnteknisk verksamhet

Visst radioaktivt avfall från annan verksamhet med strålning än kärnteknisk verksamhet, såsom sjukvård, veterinärvård och forskning, kan utifrån samhällsnyttiga skäl behöva placeras i SFR. Att inneha och lagra ett radioaktivt material eller en teknisk anordning som innehåller ett radioaktivt ämne utgör verksamhet med joniserande strålning enligt strålskyddslagen. Strålsäkerhetsmyndigheten prövar tillstånd och villkor enligt strålskyddslagen och strålskyddsförordningen. Sådant avfall har dock inte utgjort underlag till ansökans inventarium av radioaktiva ämnen. För sådant avfall i SFR bör dock Strålsäkerhetsmyndigheten få medge avvikelser från villkoren om avfallets aktivitetens innehåll.

Tillståndet bör förenas med villkor för stegvis prövning av den planerade utbyggnaden av SFR

Tillståndet bör förenas med villkor för stegvis prövning av den planerade utbyggnaden av SFR. Villkoren bör innebära att en säkerhetsredovisning ska vara godkänd av Strålsäkerhetsmyndigheten innan utbyggnaden påbörjas, innan den utbyggda anläggningen tas i provdrift och innan den tas i rutinmässig drift.

Strålsäkerhetsmyndigheten har även föreslagit ett villkor om att SKB ska få slutligt försluta förvaret först efter det att Strålsäkerhetsmyndigheten har prövat och godkänt den slutliga säkerhetsredovisningen. Av 5 g § kärntekniklagen framgår dock sedan den 1 november 2020 att det krävs tillstånd

från regeringen för att slutligt försluta ett geologiskt slutförvar. Regeringen ska enligt bestämmelsens andra stycke även besluta om de villkor som ska vara uppfyllda för att förvaret slutligt ska få förslutas. Ett sådant villkor som Strålsäkerhetsmyndigheten föreslagit i denna del är därför inte längre nödvändigt.

Tillståndet bör förenas med villkor om avvikelser i fråga om den planerade utbyggnadens utformning

Vid utbyggnad av SFR i enlighet med tillståndet bör det vara möjligt att avvika från den utformning av anläggningen som anges i ansökningshandlingarnas referensbeskrivning. Avvikelser bör dock inte få göras utan Strålsäkerhetsmyndighetens godkännande. Tillståndet bör förenas med ett villkor med denna innebörd.

Hänsyn till det som Strålsäkerhetsmyndigheten påtalat i sin granskningsrapport om strålsäkerhet och utvecklingsbehov i SFR

Strålsäkerhetsmyndighetens tillstyrkande i tillståndsfrågan förutsätter att SKB beaktar de frågor som myndigheten har påtalat i sin granskningsrapport Utbyggnad och fortsatt drift av SFR (SSM 2019:18) och som har betydelse för strålsäkerheten under utbyggnaden och driften av den utbyggda, integrerade anläggningen.

SKB har angett att SKB kommer under utbyggnaden och driften av den utbyggda anläggningen att beakta de frågor som är av betydelse för strålsäkerheten, inklusive de utvecklingsbehov som myndigheten påtalat i sin granskningsrapport. Regeringen bedömer att tillståndet inte behöver förenas med något villkor om detta.

Det nya tillståndet ersätter tidigare tillstånd och villkor

Strålsäkerhetsmyndigheten och dess föregångare Statens kärnkraftinspektion och Statens strålskyddsinstitut har meddelat villkor för den kärntekniska verksamheten vid SFR under det tidigare tillståndets giltighet i enlighet med 8 § kärntekniklagen. Det nya tillståndet innebär att det tidigare tillståndet upphävs och att de villkor som Strålsäkerhetsmyndigheten och föregångare förenat tillståndet med nu också upphör att gälla. Strålsäkerhetsmyndigheten har rätt att besluta om de nya och närmare villkor som det nu meddelade tillståndet behöver förenas med enligt 8 § kärntekniklagen och 20 § kärnteknikförordningen.

På regeringens vägnar

Annika Strandhäll

Anna Sanell

Kopia till

Statsrådsberedningen
Justitiedepartementet
Finansdepartementet
Näringsdepartementet
Infrastrukturdepartementet
Havs- och vattenmyndigheten
Kammarkollegiet
Kärnavfallsrådet
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturvårdsverket
Region Kalmar län
Region Uppsala
Statens Energimyndighet
Strålsäkerhetsmyndigheten
Svenska Kraftnät AB
Sveriges kommuner och regioner (SKR)
Oskarshamns kommun
Östhammars kommun
Energiföretagen Sverige
Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen
Fortum Sweden AB
Föreningen Värmland mot Kärnkraft
Jordens vänner
Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG
Miljörelsens kärnavfallssekretariat, Milkas
Naturskyddsföreningen Kalmar län
Naturskyddsföreningen Uppsala län
OKG AB
Opinionsgruppen för säker slutförvaring
Svenska Naturskyddsföreningen
Sveriges Energiföreningars RiksOrganisation, SERO
Sydkraft Nuclear Power AB
Uniper Energy
Women in Nuclear Sverige
Uppsala universitet
Vattenfall AB
Forsmarks Kraftgrupp AB
Göteborgs universitet
Karlstad universitet
Kungliga Tekniska högskolan
Kungliga Vetenskapsakademin
Kävlinge kommun
Ringhals AB
Sydsvenska Industri- och Handelskammaren
Stockholms Handelskammare
Svenskt Näringsliv